

ศูนย์เทคโนโลยีความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม

สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย)

กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับรังสีชนิดก่อกัมมันต์ พ.ศ. 2547

1. พื้นที่ควบคุม หมายความว่า บริเวณที่กำหนดเป็นบริเวณรังสีและบริเวณรังสีสูง
2. บริเวณรังสี คือ บริเวณที่มีอัตราปริมาณรังสี 2.5 – 25 ไมโครซีเวิร์ตต่อชั่วโมง
3. บริเวณรังสีสูง คือ บริเวณที่มีอัตราปริมาณรังสีเกิน 25 ไมโครซีเวิร์ตต่อชั่วโมงขึ้นไป
4. ให้นายจ้างซึ่งผลิตหรือมีต้นกำเนิดรังสีแจ้งจำนวนและปริมาณความแรงรังสีภายใน 7 วัน
5. ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนหรือปริมาณความแรงรังสีที่ไม่ใช่การสลายตัวตามธรรมชาติให้แจ้งภายใน 15 วัน
6. ให้นายจ้างกำหนดพื้นที่ควบคุมโดยจัดทำรั้วหรือเส้นแสดงแนวเขต และจัดให้มีป้าย “ระวางอันตรายรังสีห้ามเข้า” เป็นภาษาไทย ตัวอักษรสีดำบนพื้นเหลือง
7. ห้ามให้หญิงมีครรภ์เข้าไปในพื้นที่ควบคุม
8. ศีรษะ ลำตัว อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโลหิต และระบบสืบพันธุ์ ห้ามมีปริมาณรังสีสะสมเกิน 20 มิลลิซีเวิร์ตต่อปีโดยเฉลี่ยในช่วง 5 ปีติดต่อกัน และในแต่ละปีจะมีปริมาณรังสีสะสมเกิน 50 มิลลิซีเวิร์ตไม่ได้
9. เลนส์ของดวงตา ห้ามมีปริมาณรังสีสะสมเกิน 150 มิลลิซีเวิร์ต
10. ผิวหนัง มือ และเท้า ห้ามมีปริมาณรังสีสะสมเกิน 500 มิลลิซีเวิร์ต
11. นายจ้างต้องให้ลูกจ้างที่ทำงานกับรังสีใช้อุปกรณ์บันทึกปริมาณรังสีประจำตัวบุคคลตลอดเวลาทำงาน
12. ให้นายจ้างจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณรังสีสะสมที่ลูกจ้างได้รับเป็นประจำทุกเดือน โดยนายจ้างต้องแจ้งปริมาณรังสีสะสมให้ลูกจ้างทราบทุกครั้งและเก็บหลักฐานไว้
13. ผู้รับผิดชอบดำเนินการด้านเทคนิคในเรื่องรังสีต้องจบไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางด้านวิทยาศาสตร์ที่สอบผ่านวิชาเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากรังสีอย่างน้อย 3 หน่วยกิต หรือผ่านการอบรมและทดสอบหลักสูตรการป้องกันอันตรายจากรังสี
14. ให้นายจ้างจัดให้มีผู้รับผิดชอบดำเนินการด้านเทคนิคในเรื่องรังสีอย่างน้อย 1 คน ประจำที่สถานประกอบกิจการตลอดเวลาที่มีการทำงานเกี่ยวกับรังสี โดยมีหน้าที่ดังนี้
 - ให้คำปรึกษาแนะนำนายจ้างและลูกจ้างเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานกับรังสี
 - ให้คำปรึกษาแนะนำนายจ้างในการจัดหาระเบียบข้อบังคับในการทำงานกับรังสี
 - ควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน สภาพการทำงาน การบำรุงรักษาเครื่องมือและวัสดุ รวมทั้งการทำความสะอาดและกำจัดการปนเปื้อนทางรังสี
 - บันทึกสถิติอุบัติเหตุและโรคที่เกี่ยวข้องจากรังสี พร้อมทั้งสืบสวนหาสาเหตุ

- ประเมินอันตรายจากรังสีในสถานที่ทำงานของลูกจ้างอย่างน้อยเดือนละครั้งแล้วบันทึกและจัดเก็บไว้เป็นหลักฐาน และนำผลการประเมินไปวางแผนหรือกำหนดแนวทางป้องกัน
- 15. นายจ้างต้องแจ้งชื่อและคุณสมบัติของผู้รับผิดชอบดำเนินการทางเทคนิคในเรื่องรังสีภายใน 7 วัน
- 16. ห้ามให้ลูกจ้างเข้าพักอาศัย พักผ่อน นำอาหารและเครื่องดื่ม หรือบุหรี่เข้าไปในพื้นที่ควบคุม
- 17. จัดให้มีที่ล้างมือ ที่ล้างหน้า และที่อาบน้ำเพื่อให้ลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวกับรังสีใช้หลังเลิกงาน และต้องให้ลูกจ้างถอดชุดทำงานออกและเก็บไว้ในสถานที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะ
- 18. ให้นายจ้างทำความสะอาดชุดทำงาน วัสดุ เครื่องมือ และสถานที่ที่ปนเปื้อนรังสีภายในเวลาที่เหมาะสม
- 19. ให้นายจ้างซึ่งผลิตหรือมีต้นกำเนิดรังสีจัดให้มีแผนป้องกันและระงับอันตรายจากรังสีในภาวะปกติและเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน และส่งแผนดังกล่าวภายใน 30 วันนับแต่ผลิตหรือมีต้นกำเนิดรังสีไว้ในครอบครอง
- 20. ให้นายจ้างจัดให้มีการฝึกซ้อมตามแผนป้องกันและระงับอันตรายจากรังสีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 21. ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินจากรังสีให้ลูกจ้างทุกคนหยุดทำงานและออกไปยังสถานที่ที่ปลอดภัย
- 22. ให้ติดเครื่องหมายเตือนในบริเวณที่เกี่ยวข้องกับรังสี
- 23. จัดให้มีฉลาก เครื่องหมาย และข้อความเตือนติดไว้ที่ภาชนะบรรจุ
- 24. จัดให้มีป้ายห้ามนำภาชนะหรือวัสดุที่ปนเปื้อนสารกัมมันตรังสีออกนอกบริเวณที่ปฏิบัติงาน
- 25. ติดตั้งสัญญาณไฟกะพริบสีแดงเพื่อเตือนอันตรายในบริเวณรังสีสูง
- 26. จัดให้มีระบบสัญญาณฉุกเฉินทางรังสีโดยต้องมีระดับความดังไม่น้อยกว่า 100 เดซิเบลเอ วัดห่าง 1 เมตร โดยรอบ ปุ่มแจ้งต้องเห็นเด่นชัด เข้าถึงได้ง่าย มีเสียงแตกต่างจากเสียงสัญญาณอื่นๆ หากใช้เป็นสัญญาณเสียงไม่ได้ให้ใช้เป็นสัญญาณไฟ รหัส หรืออื่นๆที่มีประสิทธิภาพแทน
- 27. ต้องมีการทดสอบประสิทธิภาพการทำงานของระบบสัญญาณฉุกเฉินอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
- 28. หากเกิดเหตุที่อาจทำให้สารกัมมันตรังสีรั่วไหลให้แจ้งต่ออธิบดีโดยเร็วทางข้อความ โทรสาร หรือโทรศัพท์ แล้วจัดทำรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับสาเหตุ ขอบเขตการรับสัมผัส ปริมาณความแรงรังสี สาเหตุที่ได้รับรังสี การแก้ไขปัญหา และการป้องกันการเกิดเหตุซ้ำภายใน 30 วัน
- 29. กรณีที่มีการตาย ประสบอันตราย เจ็บป่วย หรือเกิดโรคที่เกี่ยวกับรังสี ให้แจ้งภายใน 15 วันนับแต่เกิดเหตุ
- 30. ให้นายจ้างรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบดำเนินการทางเทคนิคในเรื่องรังสีระหว่างเดือนมกราคมถึงมิถุนายน ภายในเดือนกรกฎาคม
- 31. ให้นายจ้างรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบดำเนินการทางเทคนิคในเรื่องรังสีระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงธันวาคม ภายในเดือนมกราคมของปีถัดไป
- 32. จัดทำคู่มือเกี่ยวกับอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลให้ลูกจ้าง สาธิตวิธีการใช้และการบำรุงรักษา พร้อมกำหนดมาตรการหรือข้อบังคับเป็นลายลักษณ์อักษร

33. ต้องจัดให้ลูกจ้างเข้าอบรมเรื่องรังสีก่อนเข้าทำงาน
34. ให้นายจ้างปิดประกาศกฎระเบียบความปลอดภัยในการทำงานกับรังสี
35. จัดให้ลูกจ้างที่ทำงานกับรังสีตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
36. หากพบความผิดปกติของร่างกายจากการทำงานเกี่ยวกับรังสีหรือมีใบรับรองแพทย์ที่แสดงว่าลูกจ้างไม่อาจทำงานในหน้าที่เดิมได้ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างได้รับการรักษาพยาบาลและเปลี่ยนงานให้ลูกจ้างจนกว่าแพทย์จะยืนยันให้สามารถทำงานในหน้าที่เดิมได้
37. ให้จัดเก็บข้อมูลปริมาณรังสีสะสมที่ลูกจ้างได้รับและผลการตรวจสุขภาพไว้ไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือจนกว่าจะถึงที่สิ้นสุดในกรณีที่มีการฟ้องร้องคดี

ผู้สรุป

นายธนวัฒน์ แยมดี
นักวิชาการความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม
ศูนย์เทคโนโลยีความปลอดภัย อาชีวอนามัย
และสิ่งแวดล้อม